

Советск гүүлгәнә кӧдлмшиг улм ясрулхмн

Промышленн болн селәнә эдл-ахун производств шумгъагъар делград, оln-әмтнә бәәдл ясрдл бӧдллгән, балгъснд болн селән газрт гуулгәнә кӧдлмшин делградтк ик аргъ бгъ.

Мана таньгъчд гуулгәнә болн хот-хӧблин ик оln предприятъс бәәнә. 1300 шаху гуулгәнә кӧдләнчр оln-әмтиг алык-бис кергтә тоот юмарнь теткхәр шумдж кӧдләд, гуулгәнә халхарн му биш куцәнъгустә болцтәв.

Потребкооперация халхар 1957 джилд эд таврин хулдлгъни эргцин зура 103,5 процент куцәгдв, оlnа хот-хоолин зурә 103,8 процент куцәгдв. Элтс балгъснд гуулгәнә зура 112 процент кӧрггдк, оln зусн эд-тавр бӧтн хот-хол хулдгв.

Таньгъчин куч-кӧлсчнрт 400 гар сай арслнъга эд-тавр болн хот-хол хулдгв, уунә тоот: шикр—10 миньгън арслнъгд, кампадъ-балга—19,5 миньгъч арслнъгд, махн болн усн-тоосн—8,5 миньгън арслнъгд, кенчр-эд—40,5 миньгън арслнъгд, торгън—16,7 миньгън арслнъгд, шеемг—1,5 миньгън арслнъгд, уйна хувцн—30 миньгъч арслнъгд, госн-башмг—20,5 миньгъч арслнъгд хулдгв. Оln-әмтнә эд-тавр хулдгъ автгъча аргъч улм бсдлхиг, эн деер келдлжәк то узулджәнә. 1957 джилин социалистическ дӧртләнд Черноземельск райпотребсоюз зурагъан 114 процентд куцәд, турун нуурт гарцхәв.

Зпәдн раймаг Цугсоюзин селәнә эдл-ахун гәәхулд гурвәд орлцәжана. Эн района гуулгәнә 33 предприятъ болн хот-хоолин 8 предприятъ цуг эдмджәрн зурагъан куцәцхәв. Эврәнн кергән сәәнәр меддг кӧдләнчр дорас икәр бсцхәв. Райпотребсоюзин ахлач ур Анисимовиг, зурагъан 144 процент кӧргдк куцән раймагин хулдчир Саввинаг, Чумаковиг, Евсееваг оln-әмтин икәр таасж кундлцхәнә. Приюгненск района эдл-ахун лавкин хулдч Лиджиев М. Г., сельпон ахлач Болдырев Г. Б. болн коммисионн магазинә хулдч Семенов М. М. гуулгәнә кӧдлмшт сән улгурмуд узулцхәв.

Болв балгъсн болн селән газрмудар гуулгәнә кӧдлмшиг делградт цуг эв-аргън ола бийн цугтан олзлгдк бәәхс. Зуг 1957 джилд гуулгәнә 100 шаху предприятъ эд-тавр хулдлгъна зурагъан куцән уга. Улгурлхд, Сарпинск

района гуулгәнә 72 предприятъс 22-нъ зурагъан куцәнсн уга, Приозерн района гуулгәнә 40 предприятъсн—19-нъ, Целинн района 49 предприятъсн—13-нъ зурагъан куцәнсн уга, тиим йовдл нань чигн бәәнә.

Кемр цуг гуулгәнә предприятъс зурагъан куцәдг бәән болхла, таньгъчин потребсоюзин мбнъгнә орунъ уунәсн сән болк билә.

1953 джилин турун сармудт кегдсн кӧдлмшәр хәләхкә, кесг магазинд болн лавкс оln-әмтнә залгылдан уга, оln-әмтнә неквриг тоолл уга кӧдлгд бәәдк, тер учрас, февраль сард гуулгәнә зура таньгъчәр әрә гидж 96 процентд кӧргдк куцәгдв.

Таньгъчин райодин кесг магазиндәр оln-әмтнд бдр болгън кергтә болдг эд-тавр уга болад, зовлнъ узулнә. Улгурнъ, хустг, давсн, тәмк, цә, хот кедг сав-сарх, бичкн кӧукд наадг юмс, сургъульчнрт кергтә карандаш, тетрадь, блокнот, кӧукдин уйна хувцн болн нән чигн тоот.

Эл деер келдгсн кергтә тоот хамг икнъкн таньгъчин потребсоюзин болн райпотребсоюзмудин складсар кесг сардан тооснд даргдәд кевгә кевтдк, магазиндн кӧрлго, дорасн эән отад, гарад хуурна. Гуулгәнә халхар кӧдлгд улс эврәнн кӧдлмштән шамдгъз, шулун-шудрмг йовдл эс узулдг учрар, оln-әмтнә неквриг дутал уга теткхәр эс шумлг учрар, Яшкульск, Сарпинск, Целинн, Приозерн, Юсгинск райод, Балковск, Чкаловск, Ергенинск болн нань кесг рабкоопс марг сард, эд-таврән куцәнн базас авч чадсн уга. Дивнд ирсн молч, цемент болн нань чигн тосхлтин дала метериалмуд кашнъгар зӧбгдджәнә.

Мана таньгъчин кооператормуд коммисионн гуулгәнд муугъар оньган бгнә. Магазид эврәнн баздан бәән хот-хол хулдхас биш, колхозникудас болн кӧдлмшчрәс хот-хол хулдк авч, магазиндәр орулдк хулдлгъниг йир муугъар бурдәнә. Тиитәд чигн гуйр, болндк, махн, хавст болн нань чигн хот-хол магазиндәр йирдән багъ, тер дотр Элстин магазиндән хот-хол цәнъ уга багъ.

Ганчн гуулгәнә кӧдлмшт ним дугу-дунд бәәхмн уга, уунәсн ик хаджгър йовдл оlnа хот уулг герт узгднә. Улгурлхд, Элстин хот уулг гермудин кесн хотнъ амтн уга, порцснъ бичкн, зәрмдән нам иссн, урнәкә хот тәвдк бдгд

чигн йовдл бәәнә. Оlnа контролермуд болн цевр-цеврин инспектормуд ота бийн муугъар эдиг хәләнә. Оlnа контролермудин кӧдлмшиг ода куртл таньгъчин совпроф бурдәгәд уга.

Хот уулг герт кӧдлг улснъ голшг биш, модрун бәәдл узулцхәнә. Эн кӧдлмшиг бӧдән гаргъхин кергт цуг гуулгәнә болн оlnа хот-хоолин предприятъсн кӧдләнчр эн келдлжәх тоотас уха авч, кӧдлмшән цаарцәнн бӧдлүлкин эв-аргъин олдж авх зӧвтә.

Хавр болв. Хальмг таньгъчин кесг миньгън куч-кӧлсчнр улд уга колхозмудин болн совхозмудин газрмудар әкдлж кӧдлх, кесгн мал-агр-русна фермсәр кӧдлцхәх. Кесг миньгън хальмг брк-булмуд эврәнн тӧрскн газрун ирдк, турун ирсн ахир-дуурләрн хамдан таньгъчан тосхлгъна кӧдлмшг орлцк зӧвтә.

Иам оln-әмтиг тосдж, кергтә тоот эд-таврәрн болн хот-хооларн теткә, оln куч-кӧлсчнр кӧдлж, социалистическ дӧрдләнә залъ падрәдж йовз газрмудар оln-әмтн алыккарн чигн турш угагъар гуулгәнә кӧдлмшән бурдәлгън—таньгъчин гуулгәнә предприятъсн кӧдләнчрин әрүн тӧрнъ болк зӧвтә. Эн тоотиг куцәнхин кергт гуулгәнә цуг предприятъс болгънд, хамг кергтә эд-таврнъ болн хот-хоолинъ эртәсн зӧбдк белдк кергтә, әмгн бәәдк пунктс болгънд хот уулг гермуд дигдк белдәд, зуна халун цагт уух кийн ус хулдг вагончикуд бурдәк кергтә. Коммисионн лавксәр дамджулад эртәр болдг темсәр-маньгърсар, редискәр, агъурцар, зер-земшәр оln-әмтиг теткдк болхмн.

Таньгъчин гуулгәнә кӧдләнчр! Зунар умәдг кес-сәәхн хувц, госн-башмг, сәәхн зүстә эд, оln зусн мебель болн нань чигн кергтә тоогарн теткхитн, оln-әмтн тәднас кӧдләнә.

И. САВЧЕНКО,
КПСС-н обкомин инструктор.

Тоомсрта хулдач

Сарпинск района Тундутов селәнә 1-ч номертә магазинд хулдач болдж Даева Мария Васильевна кӧдлнә. Лавкин халхар Мария Васильевна 10 джилд кӧдлдж йовна.

Давин кӧдлджәк магазиндотр даньгинд цевр-цер. Уя хувцн, эд-тавр цугъар әмтн узм газрт, деернъ уннъ бичәтә, диг-дарагъарн тәвәтә бәә-